

TOIMINTAKERTOMUS KAUELTA 01.11.2022 - 31.10.2023

Ylläksen Ystävät ry:n (Yyry) tarkoituksena on kunnioittaa ja vaalia Ylläksen alueen ainutlaatuista luontoa ja tunturimaisemaa sekä edistää alueen omaleimaisuuden säilymistä. Lisäksi tavoitteena on kehittää alueen elinvoimaa yhteistyössä Ylläksen alueen toimijoiden kanssa kestäväällä tavalla ja ympäristöä kunnioittaen. Näin toimien yhdistys pyrkii edistämään erityisesti Ylläksen vapaa-ajan asukkaiden ja muiden Ylläksen ystävien yhteisiä etuja.

Päättynyt vuosi oli Ylläksen Ystävien 19. toimintavuosi. Toimintansa aikana yhdistys on saavuttanut tunnustetun aseman Ylläksen alueen vaikuttajana.

1. YLEISHALLINTO

Vuosikokouksessa hallituksen jäsenyydestä luopuneen jäsenen ja erovuoroisen tilalle valittiin Ilari Rautio ja Tarja Virmala kaksivuotiskaudelle.

Hallitukseen kuuluivat toimikaudella Katri Isotalo, Markku Piippo (puheenjohtaja), Marja Ramm-Schmidt, (varapuheenjohtaja), Ilari Rautio, Jukka Reunanen, Jani Tervo ja Tarja Virmala. Hallituksen ulkopuolisena rahastonhoitajana toimi Leena Hult ja kaivosasiantuntijana Leif Ramm-Schmidt.

Hallitus kokoontui toimikauden aikana kuusi kertaa. Koska sihteeriä ei ollut erikseen nimetty, kukin hallituksen jäsen toimi vuorollaan kokouksen sihteerinä. Varsinaisten kokousten lisäksi hallitus piti yhteyttä WhatsApp-ryhmänä sekä sähköpostitse.

Toimikauden päättyessä 31.10.2023 yhdistyksen tilillä oli käteistä rahaa 4.683,43 €. Tulot ovat kertyneet jäsenmaksuista, toimikaudella yhteensä 10.265 €. Tilikauden kulut olivat 11.638,46 € joten tappiota tilikaudella syntyi 1.373,46 €.

Toimikauden alkaessa yhdistyksessä oli 531 jäsentä. Toimikauden päättyessä jäsenmäärä oli 674, eli toimikauden nettolisäys oli 143. Toimikauden aikana yhdistyksestä erosi 5 ja yhdistykseen liittyi 148 uutta jäsentä. Toimikauden päättyessä jäsenyyttä oli hakenut 13 henkilöä.

Määräpäivään mennessä jäsenmaksunsa maksaneiden kesken arvottiin perinteiset palkinnot, joita oli lahjoittanut Jounin Kauppa, ravintola Rouhe, Lapland Hotels, Sport Corner Ylläs sekä Äkäslompolo Sport Shop.

Jäsenmaksu oli toimikaudella 25 € per henkilöjäsen tai 40 € per perhejäsenyys (samassa taloudessa ja osoitteessa asuvan perheen jäsenet).

Yhdistys on aiempina vuosina kerännyt kannatusmaksua kaivosasian edunvalvontaan. Kuluneella toimikaudella ei kerätty jäsenistöltä kannatusmaksuja. Sen sijaan yhdistys maksoi omista varoistaan kaivoksen edunvalvontaan liittyviä asiantuntijakuluja 2 999,99 € sekä 3 000 € Ylläs250 ry:lle käytettäväksi juridisiin asiantuntijapalveluihin. Yhteensä siis noin 6000 €, mikä on lähes 60 % jäsenmaksutulosta.

2. YHTEISÖTOIMINTA

Järjestimme tilikauden aikana kolme Ystävätilaisuutta. Ensimmäinen niistä pidettiin 29.12. Äkäslompolon koululla yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa. Paikalla oli reilut 70 kuulijaa. Tilaisuuden vieraspuhujana oli poroisäntä ja Muonion paliskunnan puheenjohtaja Vili Kurki. Kumppanipuheenvuoron piti Ylläs Experiencesin Jussi Pusa. Leif Ramm-Schmidt päivitti kaivoshankkeen vaiheita, ja Markku Piippo esitti katsauksen kaava-asioihin sekä yhdistyksen toimintaan. Tilaisuuden päätteeksi oli yhdistyksen vuosikokous.

Pääsiäisen Ystävätilaisuuden 8.4. tähtipuhujana oli Nato-asiantuntija, prikaatikenraali evp Juha Pyykönen. Äkäslompolon auditoriossa oli 120 kuulijaa ja Pyykösen puheenvuoro ”Uudet turvallisuustuulet puhaltavat – miten näkyy pohjoisilla rajoilla” herätti vilkasta keskustelua. Kumppanipuheenvuoron piti Luova Media Oy:n

kustantaja ja Kuukkelin päätoimittaja Satu Renko. Kaivoskatsauksen antoi tuttuun tapaan Leif Ramm-Schmidt ja kaavakatsauksen Jukka Reunanen.

Ruskan Ystävätilaisuudessa 13.9. Ylläsjärven koululla vieraita oli yli 100. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa. Ohjelmassa kuultiin Pallas-Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, josta kertoi Metsähallituksen luontopalveluiden maankäytön erityisasiantuntija Ilkka Vaara. Leif Ramm-Schmidt puhui otsikolla Kaivoskatsaus ja vireillä oleva EU:n CRM-asetus. Katsauksen kaavoitukseen kertoi Markku Piippo ja kumppanipuheenvuoron piti Tunturikalusteen toimitusjohtaja Taina Kempainen.

Syyskuussa 15.9. Ylläksen Ystävät osallistui yhteistyökumppanina Ylläs 250 ry:n järjestämään seminaariin.

Ylläksen ystävät myönsi ensimmäistä kertaa Ylläksen Ystävä -kunniakirjan, ja se annettiin Eero Vapalle. Kunniakirjan antamisesta on tarkoitus tehdä vuotuinen perinne. Kunniamaininta annetaan henkilölle, joka on erityisen ansiokkaasti vaalinut Ylläksen ainutlaatuisuutta ja elinvoimaa. Eero Vapa antoi alkusysäyksen Ylläksen Ystävät ry:n perustamiseen ja on ollut aktiivisesti mukana mm. paikkakunnan karttahankkeissa ja Verkko-Osuuskunta Ylläksen -hankkeessa.

Ylläksen Ystävien Facebook-ryhmä otettiin aktiiviseksi viestinnän kanavaksi. Ryhmän seuraajamäärä nousi vuoden aikana muutamasta sadasta yli 1600:aan. Ryhmästä tuli suosittu viestintäkanava ja sen julkaisusäännöt hyväksyttiin hallituksen kokouksessa syyskuussa. Ryhmän jäsenyys edellyttää hyväksyntää, ylläpitäjä hyväksyy kaikki julkaisut ja Yyryn kumppanit voivat markkinoida sivustolla palvelujaan.

3. JÄSENPROSESSI JA DIGITALISAATIO

Digitalisaation tavoitteena on helpottaa jäsenrekisterin ylläpitoa, yhteyden pitoa, dokumentointia sekä yhtenäistää työkalut.

Jäsenmaksut lähetettiin suoraan Yhdistysavaimesta ja maksutilannetta seurattiin automaattisesti viitenumeroiden perusteella. Jäsenkortit tehtiin pdf-muodossa ja lähetettiin sähköpostitse jäsenmaksun maksaneille jäsenille. Yhdistysavaimen jäsenkortti-integraatio valmistui vasta myöhemmin tänä vuonna, joten siitä ei ollut apua jäsenkorttien tekemiseen tai toimittamiseen. Yhdistykselle avattiin Google järjestöille -tili ja käytössämme on nyt Google Workspace järjestöille -työkalut. Jäsenten toiveiden ja tarpeiden kartoittamiseksi tehtiin keväällä sähköinen jäsenkysely, johon vastasi 191 jäsentä.

4. VIESTINTÄ

Toimikaudella lähetettiin 11 jäsenkirjettä Yhdistysavaimen kautta sähköpostitse sekä välitettiin jäsenkirjekalulla kutsuja Ystävätilaisuuksiin ja tiedotettiin mm. Kuukkelin maksuttomasta verkkotilausjaksosta keväällä. Tilaisuuksien aineistot referaateineen on viety verkkosivuille.

Yhdistyksen verkkosivujen kautta on tiedotettu Ylläksen Ystävien tilaisuuksista, kaivos- ja kaava-asioista kuten yhdistyksen kannanotoista, sekä uusista kumppaneista ja sponsoreista. Jäsensivuille on saatu jonkin verran lisää kävijöitä aktiivisemmän Facebook-toiminnan ansiosta. Sivulla käydään usein myös jäsenkirjeen ilmestymisen jälkeen.

Kuukkelin uutisoi toimikaudella Vuoden Ylläksen Ystävän valintamme ja tiedotteemme pohjalta Kuukkelin olevan jäsenistöllemme alueen tärkein tiedonvälittäjä jäsenkyselymme mukaan. Jäsenkyselystä laadittiin yhteenveto jäsenkirjeeseen ja hallitukselle, ja siitä saatuja kehitysehdotuksia käsitellään tarkemmin seuraavassa Kirkastuspäivässämme.

Aloitettiin yhteisötoiminnan kanssa yhdistyksen 20-vuotisjuhlavuoden suunnittelu.

Visit Ylläksen kanssa viriteltiin yhteistyötä tapaamisella syksyllä. Tavoitteena on lisätä Ylläksen Ystävien näkyvyyttä Visit Ylläksen uusilla verkkosivuilla vastineeksi markkinointimaksusta. Yhteistyökuvio odottaa ensivaiheessa uusien verkkosivujen avautumista.

5. YRITYSYHTEISTYÖ

Ylläksen Ystävät tekee yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa kahdella tavalla:

- Sponsorit tukevat yhdistyksen toimintaa erilaisin lahjoituksin, esim. luovuttamalla palkintoja arvottavaksi jäsenmaksunsa ajallaan maksaneiden jäsenten kesken
- Yhteistyökumppanit myöntävät yhdistyksen jäsenille erilaisia etuuksia, lähinnä alennuksia tuotteistaan ja palveluistaan.

Yhdistyksen sponsoreita toimikaudella olivat Kuukkeli, Jounin Kauppa, ravintola Rouhe, Lapland Hotels, Sport Corner Ylläs sekä Äkäslompolo Sport Shop. Yhteistyökumppaneina jatkoivat hotelli Ylläshumina, hotelli Ylläsrinne, Jemes Sport, ravintola Rouhe, ravintola Poro, Sport Corner Ylläs, Äkäslompolo Sport Shop. Alava shop, Kohta Coworking, LaplandHub sekä Tunturikaluste. Uusina yhteistyökumppaneina toimikaudella aloittivat Velhonkota sekä Tunturi Flow.

Sponsorit on näkyvästi tuotu esille yhdistyksen kotisivuilla sekä Facebookissa. Yhteistyökumppanit sekä heidän myöntämänsä jäsenetuudet esitellään yhdistyksemme kotisivuilla linkkeineen kumppaneiden sivuille.

6. SIDOSRYHMÄSUHTEET

Toimikauden aikana yhdistys on jatkanut yhteydenpitoa yhdistyksen tarkoituksen toteuttamisen kannalta keskeisiin sidosryhmiin. Näitä ovat Kolarin kunta, Ylläksen Markkinointi (Visit Ylläs), Metsähallituksen Luontopalvelut, Ylläsjärven ja Äkäslompolon kyläyhdistykset, koulujen vanhempainyhdistykset, paikalliset urheiluseurat sekä Ylläs250.

7. HANNUKAISEN KAIVOSHANKKEEN EDUNVALVONTA

Edunvalvonta Hannukaisen kaivoshankkeessa jatkui edellisten vuosien tapaan yhdessä Ylläksen alueen muiden toimijoiden kanssa (mm. vuonna 2022 perustettu Ylläs250 ry).

Ympäristö- ja vesitalouslupahakemus (AVI, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto)

Edellisessä toimintakertomuksessa totesimme, että Hannukainen Mining Oy (Yhtiö) oli jättänyt ko. lupahakemuksen AVI:lle 10.12.2021 ja että asiassa oli menossa täydennyskysymysten vaihe. Tilanne on edelleen suunnilleen sama. Maaliskuussa 2023 Yhtiö pyysi pitkän lisäajan täydennyksille, nimittäin 30.11.2023 asti, minkä jälkeen Yhtiö pyysi lisäaikaa 31.3.2024 asti. Varovaisen arvion mukaan kuulutus voisi tulla ajankohtaiseksi loppuvuodesta 2024. AVI on ilmoittanut, että se pitää katselmuksen paikan päällä, mutta tämän ajankohtaa emme pysty vielä arvioimaan.

Kaivoskaava (vireillä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa)

Tässäkin asiassa tilanne on lähes muuttumaton. Saimme tilaisuuden jättää täydennyksen Yhtiön lausumien johdosta, mikä tapahtui helmikuussa 2023. Hallinto-oikeudesta syyskuussa 2023 saadun ilmoituksen mukaan päätöksen pitäisi tulla loppuvuodesta 2023, mutta on mahdollista, että se siirtyy vuoden 2024 puolelle.

Kaivoslupahakemus (nyt vireillä Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa, TUKES)

Tämäkään asia ei ole juurikaan edistynyt toimikaudella. Yhtiön (uuden) kaivoslupahakemuksen jättöpäivä oli 29.4.2022. TUKES kuulutti sen heti tämän jälkeen toukokuussa 2022, ensimmäiset vastineet annettiin kesällä 2022 ja Yhtiö lausui niistä 30.11.2022. Olemme jättäneet vastaselityksemme toukokuussa 2023, minkä lisäksi muun muassa Hannukaisen alueen asukkaat ovat antaneet oman vastaselityksensä lokakuussa 2023.

YVA:n uudistamisesta odotetaan edelleen päätöstä. Kaivoslupapäätös tulee vuoden 2024 aikana.

Kaunis Iron AB:n hanke Ruotsin Pajalassa

Uumajan käräjäoikeus antoi Kaunis Iron AB:lle myönteisen lupapäätöksen 1.12.2022. Tästä Ylläksen toimijat yhdessä monien muiden tahojen kanssa valittivat Svean hovioikeudelle. Valituslupa myönnettiin. Asian käsittely jatkuu.

Muuta

Leif ja Marja Ramm-Schmidt osallistuivat 21.-23.9.2023 Savonlinnassa järjestettyyn ”Maamme rikkaudet” -seminaariin ja Leif piti siellä esitelmän ”Kaivoshankkeiden ja akkuteollisuuden sulfaattipäästöistä ja niiden poistamisesta jätevedestä”.

Leif on edelleen aktiivisesti mukana asiantuntijaroolissaan Kansalaisten kaivosvaltuuskunnan toiminnassa. Hän on lisäksi jäsenenä uudessa, kaivoskriittisten yhdistysten EU-ryhmässä, joka valvoo erittäin aktiivisesti kaivoslainsäädännön muutoksia (mm. CRMA).

Kaivoshankkeen eri osa-alueiden tarkempi sisältö ilmenee niistä esityksistä, jotka Leif Ramm-Schmidt on pitänyt Yry:n Ystävälaisuudessa toimintavuoden aikana. Esitykset löytyvät kotisivuiltamme.

8. KAAVA-ASIOIDEN EDUNVALVONTA

Hannukaisen kaivoskaava hyväksyttiin Kolarin kunnanvaltuustossa 10.5.2021. Päätöksestä on valitettu (useita kannanottajia Yry:n lisäksi), nyt asia on HO:n käsittelyssä.

Ylläs III -osayleiskaavan muutos on ehdotusvaiheessa. Ylläksen Ystävät ja useat muut tahot ovat kommentoineet 21.9.2021 laadittua kaavaluonnosta vuodenvaihteessa 2021/2022. Kolarin kunnanhallitus päätti 3.5.2022 tilata lisätyön Swecolta sisältäen kaava-alueen tarkennuksen ja Ylläksen alueen kehityssuunnitelman. Kehityssuunnitelma valmistui 8.12. 2022 ja kaavaehdotus 18.4.2023 alussa. Teimme Ylläs III -osayleiskaavan muutoksen ehdotuksesta lausunnon 15.8.2023, jossa kritisoimme edelleen mm. kaava-alueen koon pienentämistä ja liiallista volyyymiä, mikä uhkaa Ylläksen vetovoimaisia ja ainutlaatuisia luontoarvoja.

Röyhkämukanmaa III:n asemakaava-alueen laajennus on hyväksytty kunnassa 15.6.2023 ilman valituksia. Yry:kään ei enää kommentoinut kaavaa, koska se noudatteli voimassa olevaa Ylläs II -osayleiskaavaa. Olemme ottaneet kantaa tähän kaavahankkeeseen kahteen otteeseen ja saimme prosessin aikana joitakin parannuksia lopulliseen kaavaan. Koemme, että läheisen ”Lämpöladun” erityisarvo heikkenee liian lähelle suunnitellun loma-asutuksen vuoksi, jonka mielipiteen olemme tuoneet esiin useasti eri yhteyksissä.

Äkäslompolossa joulukuun 5. päivänä 2023

Hallitus